

для кожного заходу послуги n_i , який планується до виконання у разі накопичення необхідного об'єму коштів, визначається рейтинг (важливість) r_i ($\sum_i r_i = 1$), який впливає на перелік (відбір) першочергових заходів до виконання (X_{li}). Отже, рішенням оптимізаційної задачі для l -го претендента є вектор X_{li} , що служить для визначення рейтингу покриття додаткових послуг першої категорії цим претендентом:

$$R_l^{d1} = \sum_{i|v_i=1} r_i X_{li}, n_i \in N^{d1}. (2)$$

l -го претендента, враховуючи (1) і (2), представимо у вигляді:

$$PR_l = R_l^{d1} R_l^{d2} / C_l^o. (3)$$

Таким чином оптимізаційна задача вибору переможця L_p^* серед претендентів L_p має вигляд:

$$L_p^* = \arg \max_l PR_l. (4)$$

Керуюча компанія L_p , для якої розраховано сумарну оцінку привабливості (3) і з урахуванням (4) досягає максимуму, рекомендується як переможець відбору L_p^* серед інших підприємств-претендентів.

Таким чином, запропонована модель конкурсного відбору з метою створення механізму трансформації споживача послуг в покупця (що можливо, коли споживач може вибрати постачальника), формування ефективно функціонуючого конкурентного середовища між суб'єктами галузі дозволяє формалізувати процес відбору керуючої компанії (або іншого підприємства) і реалізувати цей вибір на основі обраної стратегії. Вона сприяє формуванню основних суб'єктів ринку (власників житла, організацій-посередників, виробників послуг), забезпечує пропозицію послуг власникам житла (об'єднанням власників) організаціями-посередниками (керуючими компаніями) з переліком послуг по утриманню і експлуатації житлового будинку та їх вартості, розвиток систем управління та економічних взаємовідносин на договірних засадах у галузі.

Література: 1. Гончарова З. В. Ефективний власник житла як один з головних елементів формування механізму договірних взаємовідносин у сфері житлово-комунального господарства регіонів) / З. В. Гончарова // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2011. – № 1(13). – С. 67–72. 2. Гончарова З. В. Модель відбору керуючих компаній в процесі створення ринку житлово-комунального господарства / З. В. Гончарова, А. Л. Шаповалов // Коммунальное хозяйство городов : науч.-техн. сб. – К. : Техніка, 2009. – Вып. 87. – С. 120–126.

Дацкевич Н.О.,

аспірантка кафедри політекономії факультетів управління і управління персоналом та маркетингу

ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана»,

м. Київ, Україна

РОЛЬ ДЕРЖАВИ У ПРОЦЕСАХ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Існують різні точки зору на те, наскільки важливу роль має відігравати держава у формуванні соціальної відповідальності підприємництва. У теорії сучасної корпорації стверджується, що уряд повинен відігравати певну роль в напрямі заохочення і підвищення корпоративної соціальної відповідальності [1]. Інші вчені вважають, що уряд може виконувати роль арбітра за допомогою регулювання і встановлення лише мінімальних стандартів, допомагаючи таким чином суспільству подолати проблему «безбілетника».

Основними моделями взаємодії держави і бізнесу у питаннях соціальної відповідальності, на наш погляд, є дві. Перша з них – англо-американська модель. Вона передбачає мінімальне втручання держави та спирається на такий тип взаємовідносин, в якому домінує соціальна відповідальність між бізнесом і суспільством. Так, наприклад, американська професійна освіта фінансується приватним сектором, а на підготовку, перепідготовку та підвищення рівня

кваліфікації власних працівників американський бізнес витрачає в середньому 200 млрд. дол. щороку [2, с.136]. Крім того, в США розроблено багато механізмів участі бізнесу у вирішенні соціальних питань, а саме – корпоративні фонди, які вирішують різні соціальні проблеми за рахунок підприємницького сектору. Наприклад, Фонд Білла Гейтса, який складає 27 млрд. дол. США, створений з метою поліпшення освіти та медицини [3]. Практика функціонування таких фондів є високоефективною, оскільки з боку держави така соціальна поведінка всіляко підтримується різноманітними податковими пільгами, які юридично фіксуються на федеральному рівні. Так, ті компанії, які займаються благодійною діяльністю у напрямі науки, культури або медицини потрапляють у список відповідного Міністерства і звільняються від податків на прибуток. До того ж, у США деякі інвестиційні фонди шукають для своєї діяльності саме «зелені підприємства», які, як відомо, мають незаплямовану репутацію у питаннях екології та впливу на суспільство. Саме таким компаніям видаються кредити, позички за нижчими відсотками, а незаплямована репутація дає можливість збільшити капіталізацію підприємства. Крім того, в такій моделі соціальної відповідальності дуже поширене волонтерство, а працівники корпорацій (до 80%) активно допомагають місцевим співтовариствам у вирішенні багатьох соціально значущих питаннях. Тобто, можна зробити висновок, що англо-американська модель соціальної відповідальності ґрунтується на мінімальному державному втручанні за одночасного існування сприятливих умов для реалізації бізнесом соціально важливих програм на взаємовигідних засадах.

Друга модель – європейська. Вона кардинально відрізняється від американської. В європейській моделі відносини з приводу соціальної відповідальності вибудовуються шляхом взаємодії бізнесу з урядом. В Європі вже давно прийнято, що в основі соціальної відповідальності підприємництва лежить державне регулювання. Логіка в цьому простежується очевидна: держава є зацікавленою у стабільному та процвітаючому суспільстві, а оскільки більшість населення це наймані працівники, то й корпоративна соціальна відповідальність під розумним та виваженим тиском уряду приймає форми відповідальності перед власними найманими працівниками.

Щодо поняття благодійності, то у Європі вона носить скоріше примусовий характер, закріплений юридично. Наприклад, у Німеччині в обмін на різноманітні пожертвування видається спеціальний сертифікат, який дає можливість зменшити базу оподаткування у розмірі пожертвованої суми. У Франції існує закон, який зобов'язує компанії звітувати про виконання програм соціальної відповідальності та охорону навколишнього середовища [3]. Контролюється така діяльність як трудовими інспекціями, так і профспілками. Також урядом Франції встановлена нагорода «еко-лейбл» для стимулювання соціально відповідального підприємництва [4]. В низці європейських країн прийняте відповідне законодавство, згідно до якого від керуючих та довірених осіб пенсійних фондів вимагається розкриття інформації про те, в якій мірі при прийнятті інвестиційних рішень в оцінці ділової практики компанії враховуються соціальні та екологічні фактори. У Великобританії в 2000 році була прийнята поправка до закону, яка зобов'язує пенсійні фонди інформувати суспільство про те, чи приймають вони до уваги соціальні, екологічні та етичні сторони під час реалізації своєї інвестиційної діяльності.

На сьогоднішній день проблема становлення соціально відповідального підприємництва є однією з критичних для України.

З точки зору економічного стимулювання, в Україні існує низка пріоритетних напрямків для розвитку соціально відповідального підприємництва, а саме:

- Зниження податків на прибуток та додану вартість та підвищення норм амортизації
- Надання державних гарантій під кредити, у першу чергу, соціально активним підприємствам
- Введення практики добровільного та ефективного об'єднання ресурсів держави та бізнесу для здійснення окремих соціальних програм та вирішення екологічних проблем
- Надання соціально відповідальним компаніям регіональних преференцій
- Встановлення податкових пільг або повне звільнення від оподаткування тих підприємств, які виробляють високотехнологічну продукцію
- Звільнення від митного збору ввізне устаткування, яке зорієнтоване на реалізацію енергозберігаючих проектів

- Створення системи податкових пільг для інвесторів тих підприємств, які мають статус соціально відповідального

З токи зору методів інформаційного заохочення, то можна виокремити наступні:

- запровадження системи соціальної звітності, яка допомагає простежити соціальний ефект від діяльності тієї чи іншої компанії

- Пропагування ідеї позитивної практики КСВ та взаємодії органів влади та бізнес-компаній серед населення через програми заохочення бізнесу, конкурси соціальних бізнес-проектів, виставки, урочисті нагородження та висвітлення у ЗМІ

- Формування регіональними органами державної влади позитивного іміджу соціально відповідальної компанії, що слугує своєрідною рекламою та сприяє збільшенню обсягів продажу її продукції

- Забезпечення ведення Національного реєстру добropорядних підприємств, визначення кращих та висвітлювання цієї інформації у ЗМІ

- Введення теорії та практики КСВ до навчальних програм економічних факультетів університетів та інших навчальних закладів

- Запровадження дослідницької та освітньої діяльності, включаючи конференції, семінари та тренінги

Слід відзначити, що формування системи соціальної відповідальності підприємництва є одним із ключових факторів перспективного розвитку економіки країни в цілому, а надто для нашої держави у руслі тенденцій світових економічних зрушень.

Література: 1. Bichra C. Corporate social responsibility: a role in government policy and regulation. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bath.ac.uk/management/cris/pubpdf/Research_Reports/16_Bichra.pdf
2. Шаповал В.М. Соціальна відповідальність бізнесу в структурі управління економікою: монографія. – Д.: Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», 2011. – 357с.
3. Мельник С.В., Тресвятська Т.А., Будьонна Л.В. Шляхи стимулювання соціальної відповідальності вітчизняного бізнесу. Розроблено в ДУ НДІ СТБ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.lir.cci.lg.ua
4. Дегтяр Н.А., Піскун К.В. Формування моделі фінансових стимулів держави щодо підтримки соціально відповідального бізнесу в Україні в контексті світового досвіду, 2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pprbsu/2011_32/11_32_18.pdf

Дука А.П.,

к.е.н., доцент, докторант кафедри менеджменту інноваційної та інвестиційної діяльності Київського національного університету ім. Тараса Шевченка м.Київ, Україна

СТАЛІЙ РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В ІННОВАЦІЙНОМУ ВИМІРІ

Парадигмальні зрушення на рубежі XXI століття відзначилися усвідомленням та визнанням світовою науковою спільнотою такого явища як сталий розвиток. Його сутнісну основу складає формулювання ООН, як розвитку, що задовольняє потреби нинішнього покоління, не загрожуює здатності майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби [4]. Разом з тим забезпечення суспільного розвитку саме на засадах сталості вбачається у досягненні оптимально структурованого за усіма складовими з тим, щоб якнайкраще поєднувалися економічна раціональність, соціальна турботливість та екологічна безпека [3, с.39]. З огляду на зазначене, науковий інтерес викликає дослідження результативності використання внутрішнього потенціалу науково-технічної та інноваційної діяльності за такими умовними групами:

1) Оцінка потенціалу економічного розвитку, що проявляється у динаміці показника наукоємності ВВП (одним з варіантів розрахунку якого є визначення частки фінансування наукових досліджень та розробок по відношенню до ВВП). У розвинених країнах світу витрати на науку складають 2-3 % ВВП, зокрема, у США – 2,7%, Японія, Швеція, Ізраїль цей показник досягає 3,5-4,5% ВВП, у Швеції і Фінляндії – 3,7% [5]. За підрахунками експертів, наукоємність ВВП в СРСР зростала значними темпами і дорівнювала: у 1950 р. – 0,99%; 1955 р. – 1,38%; 1960 р. – 1,77%; 1965 р. – 2,30%; 1970 р. – 2,49%; 1975 р. – 2,91%; 1980 р. – 3,00%, 1985 р. – 3,11%;